

ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

«МОВА ЯК ЕВРИСТИЧНЕ ЗНАРЯДДЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ І КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ СВІТУ НА ТЛІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР»

17 КВІТНЯ 2025 Р.

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет іноземних мов
Науково-дослідна Лабораторія лінгвокультурології та зіставної лінгвістики
Житомирський державний університет імені Івана Франка
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Національний університет «Одеська політехніка»
Українсько-німецький інститут
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Уманський національний університет

ІІ Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція

«МОВА ЯК ЕВРИСТИЧНЕ ЗНАРЯДДЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ І КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ СВІТУ НА ТЛІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР»

Умань,
17 квітня 2025 року

Дар'я Дорофєєва
МОВНА КАРТИНА ІСПАНІЇ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ……. 92
Діана Кульбіда
ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ЕМОТИВНОСТІ В ІСПАНСЬКОМУ ІНСТАГРАМ-БЛОГІНГУ…… 95
Таміла Філіппович
ТРУДНОЩІ ОПАНУВАННЯ ДІЄСЛІВ *SER, ESTAR, HABER, TENER* НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ……. 98
Яна Янковська
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СИНОНІМІЧНУ ЛЕКСИКУ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ…….. 101

СЕКЦІЯ 3
ПОРІВНЯЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО
В ЛІНГВОКУЛЬТУРНІЙ ОПТИЦІ

Анастасія Безбах Людмила Гандзюк
АНГЛІЦИЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ…… 104
Яна Бечко
КОНЦЕПЦІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ……... 108
Ірина Ворчакова
СТАН НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЙ МОВНОЇ ТА МОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ……... 111
Maksym Yemelianenko
NEGATION IN ENGLISH AND GERMAN: COMPARATIVE SYNTACTIC AND FUNCTIONAL ANALYSIS…….. 113
Каріна Іскра
МОВНА СПЕЦИФІКА ТА КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ТЕКСТІВ…… 117
Інна Лаухіна
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЦИЗМІВ У КОРПУСІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ…….. 120
Карина Лєбєдєва
ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ЯК ЗАСОБІВ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПРОСТОРУ…… 125
Аліна Лопушенко
ШЛЯХИ ДЕКОНСТРУКЦІЇ МОВНОГО СЕКСИЗМУ В ПУБЛІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ……..... 128
Ольга Мілютіна
ФРАЗЕОЛОГІЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОВЕДІНКИ В ЛІНГВОКУЛЬТУРНОМУ АСПЕКТІ…… 131
Halyna Pidvysotska
INTERFERENCE AND TRANSFER OF GRAMMATICAL SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION…….. 134

захоплюватися англіцизмами і активно ними послуговуватися, часто ігноруючи наявні іспанські відповідники, що потенційно може призвести до втрати культурної та мовної ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Guerrero Ramos G. Neologismos en el español actual. Madrid : Arco Libros, 2010. 331 p.

2. Толстоухов А. В. Глобалізація. Влада. Еко-майбутнє. К. : Б. в., 2003. 304 с.

СЕКЦІЯ 4
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Лілія Бабич,
викладач-стажист кафедри теорії та практики іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЕРЕКЛАДІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА

Сучасний розвиток штучного інтелекту (ШІ) суттєво трансформує сферу перекладу, впливаючи як на сам процес перекладацької діяльності, так і на професійну роль перекладача. Завдяки вдосконаленню нейромережевих систем машинного перекладу (Google Translate, DeepL, ChatGPT тощо), а також використанню автоматизованих перекладацьких інструментів (CAT-tools), якість та швидкість перекладу значно зросли.

В умовах глобалізації та цифрової трансформації дослідження впливу штучного інтелекту на переклад стає особливо актуальним. Воно дозволяє оцінити можливості та обмеження технологій, визначити нові компетенції, необхідні перекладачам, а також спрогнозувати майбутні тенденції розвитку галузі. Таким чином, тема є важливою як з теоретичної, так і з практичної точки зору, оскільки вона охоплює як мовні аспекти перекладу, так і професійні трансформації у сучасному світі.

Чи може штучний інтелект повністю замінити перекладачів? ШІ значно покращив якість машинного перекладу, однак повна заміна професійних перекладачів залишається малоймовірною. Попри високий рівень обробки тексту, ШІ все ще має труднощі з розумінням багатозначності слів, культурних відтінків значення, гумору, гри слів та художніх засобів. Наприклад, переклад художньої літератури чи поезії вимагає творчості, яку штучний інтелект поки що не здатен імітувати на рівні людини. Замість повної заміни фахівців, ШІ змінює саму суть перекладацької роботи. Все більшої популярності набуває **постредагування машинного перекладу,** де перекладач працює не над створенням тексту з нуля, а над редагуванням і покращенням результату, отриманого від ШІ. Майбутнє професії перекладача, швидше за все, полягатиме в ефективному використанні ШІ як інструменту, а не в його повній автономії.

Штучний інтелект демонструє високу ефективність у перекладі структурованих та стандартизованих текстів. Це зумовлено тим, що такі тексти мають формалізовану мову, фіксовану термінологію та чітку структуру, що значно полегшує роботу алгоритмів машинного перекладу. Проте для перекладу літературного та наукового перекладу людська творчість і критичне мислення залишаються незамінними. Наприклад, реклама вимагає не лише точності, а й креативності, культурної адаптації та розуміння психології цільової аудиторії. Хоча машинний переклад досяг значного прогресу, такі проблеми, як точний переклад ідіоматичних виразів, збереження тону та обробка предметної термінології, залишаються [1, с. 42].

Використання штучного інтелекту породжує низку правових і етичних питань, зокрема щодо авторських прав. У традиційному перекладі авторські права належать перекладачеві як творцеві нового тексту. Проте, якщо переклад виконаний штучним інтелектом, виникає питання: хто є автором? Більшість законодавчих систем не визнають ШІ як суб’єкта права, тому переклади, створені ним без значного втручання людини, можуть вважатися **творами без авторства**. ШІ перекладає тексти на основі величезних масивів даних, багато з яких можуть бути захищеними авторським правом. Це викликає дискусії щодо

законності використання таких матеріалів без дозволу правовласників. Деякі видавці та автори вже подають судові позови проти компаній, що розробляють ШІ-моделі, за несанкціоноване використання їхніх творів. На даний момент правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні частково здійснюється законами України «Про захист персональних даних», «Про авторське право та суміжні права», «Про захист прав споживачів», «Про електронні довірчі послуги» тощо [2]. Необхідні нові законодавчі механізми, які визначатимуть статус таких перекладів, права перекладачів та відповідальність за використання машинного перекладу. До того часу сфера ШІ-перекладу залишатиметься в «сірій зоні» правового регулювання.

Отже, завдяки сучасним алгоритмам машинного перекладу та автоматизованим інструментам (CAT-tools) процес перекладу став швидшим та доступнішим. Однак, попри високий рівень автоматизації, ШІ не здатен повністю замінити професійних перекладачів, особливо у творчих і високоспеціалізованих галузях. Таким чином, майбутнє перекладу, швидше за все, полягатиме у симбіозі ШІ та людської експертизи: технології продовжуватимуть вдосконалювати перекладацький процес, автоматизуючи рутинні завдання, а перекладачі зосереджуватимуться на творчих, етичних та правових аспектах роботи. Це підтверджує, що штучний інтелект не замінить перекладачів, а лише змінить їхню роль у професії, роблячи їх не лише мовними фахівцями, а й редакторами, консультантами з локалізації та культурними посередниками, які забезпечуватимуть якість і відповідність перекладу як з мовної, так і з правової точки зору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Застосування технології штучного інтелекту під час вивчення іноземної мови. *Роль штучного інтелекту у вивченні іноземних мов*. 2024. URL: https://doi.org/10.31617/k.knute.2024-02-15 (дата звернення: 12.03.2025).

2. Харебава Т. Б. Авторські права на об’єкт, створений штучним інтелектом. 2024. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitycs/225383_avtorsk-prava-na-obkt-stvoreniy-shtuchnim-ntelektom (дата звернення: 12.03.2025).

Катерина Бондаренко,
здобувач ОС «Бакалавр» ІІІ курсу,
Навчально-науковий інститут іноземної філології,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Анна Очковська,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри англійської філології та перекладу,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ МІЖНАРОДНИХ ДОКУМЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Переклад міжнародних документів є одним із найскладніших напрямів перекладацької діяльності, оскільки вимагає максимальної точності та збереження стилістичних і термінологічних норм цільової мови. Граматичні трансформації відіграють у цьому процесі ключову роль, дозволяючи адаптувати оригінальний текст до норм української мови та водночас зберегти вихідний зміст [1, с. 22]. Важливість цього питання зумовлена тим, що навіть незначні відхилення у граматичній структурі можуть призвести до юридичних або дипломатичних непорозумінь.

Граматичні трансформації – це сукупність прийомів, що застосовуються під час перекладу з метою подолання структурних відмінностей між мовою-джерелом та мовою-реципієнтом [3, с. 48]. Вони охоплюють різні рівні мовної системи: морфологічний, синтаксичний та лексико-граматичний. Відповідно, для міжнародних документів, де пріоритетом є точність та чіткість формулювань, ці трансформації мають особливо важливе значення.

Наприклад, англійська мова характеризується широким застосуванням пасивних конструкцій та складних синтаксичних структур, які не завжди безпосередньо відтворюються українською мовою [4, с. 67]. У такому разі